Posamezna številka stane 20 v.

43. številka. Maribor, dne 24. oktobra 1918. 52. letnik.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred le v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 M, za druge inozemske dežele 6 K. Vsakor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — Kdo ob [illegible] — [illegible] „Slovenskega društva“ dobivaje list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 40 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 30 vin. Za večkratne ogłase primerno popust. V odstku „Male naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezapete reklamacije se poštnino prosto.

JUGOSLAVIJA PRIHAJA.

Proglas na jugoslovanski narod.

Narodno Veče SHS (Narodni svet Slovencev, Hrvatov in Srbov) naznanja iz svoje seje, ki se je vršila dne 17., 18. in 19. oktobra tega leta, narodu Slovencev, Hrvatov in Srbov, da prevzema od tega časa naprej, pooblaščeno od vseh narodnih strank in skupin, v svoje roke vodstvo narodne politike. Od sedaj naprej v splošnih narodnih vprašanjih nobena stranka, nobena politična in parlamentarna skupina ne bo več vodila nikake posebne politike, niti ne bo stopila zasebno v pogajanja s faktorji (činitelji) izven naroda, marveč bo v vseh teh vprašanjih v bodoče edini predstavitelj in odločilni činitelj Narodno Veče.

I.

Zahtevamo ujedinjenje celokupnega našega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov na vsem njegovem etnografskem teritoriju (narodnopisnem ozemlju), kjer naš narod danes živi, brez ozira ne katerekoli pokrajinske in državne meje, v eno samo edinstveno in popolnoma suvereno (samostojno) državo, urejeno po načelih politične in ekonomske (gospodarske) demokracije, ki vsebuje v sebi odpravo vseh socijalnih in gospodarskih krivic in neenakosti.

II.

Zahtevamo, da bo na bodoči mednarodni mirovni konferenci zastopan naš narod enotno po svojih posebnih odposlancih.

III.

Vsled tega odklanja Narodno Veče načrt rešitve narodnega vprašanja, kakršen je podan v avstrijskem cesarskem manifestu z dne 16. oktobra t. l., kakor tudi vsak bodoči predlog, ki bi imel namen rešiti naše narodno vprašanje samo deloma ter mu odvzeti njegov mednarodni značaj.

IV.

Narodno Veče smatra, da more samo s sprejetjem teh načel zajamčiti trajni mir med narodi, združenimi v svobodnih državah, in s tem omogočiti zvezo narodov in splošno razoroženje.

V.

Narodno Veče izjavlja, da se bo po občih načelih demokracije vsem drugerodnim manjšinam v državi Slovencev, Hrvatov in Srbov zagotovil svobodni razvoj, sosednjim državam v zaledju pa omogočil in zagotovil trgovsko-prometni dohod na morje, toda brez poseganja v našo teritorijalno celokupnost (ozemlja) in državno suverenost (vrhovno samodržnost).

Narodno Veče pozivlja celokupni naš narod ene krvi in jezika, ene duše in enega srcà, da se zastavi za uresničenje teh zahtev in načel z ono udanostjo in samozatajevanjem, ki jih zahteva sedanja usodepojna doba. Združimo se torej vsi v eno veliko, nerazdružljivo narodno kolo, kateremu je pred očmi samo veliki ideal narodnega ujedinjenja, svobode in neodvisnosti, da se s tem pokažemo vredne velike dobe, v kateri živimo, in velikih nalog, katere smo prevzeli.

V Zagrebu, dne 19. oktobra 1918.

Dr. Anton Korošec, predsednik.

Dr. Ante Pavelić, Svetozar Pribičević, podpredsednika.

* * *

Jugoslavija! Jugoslavija! Kako srčno te je vse pričakovalo! In sedaj si tukaj. Kot mlada, čila, zdrava in ljubka nevesta si prišla v naročje svojega ženina — troimenega jugoslovanskega naroda. Pozdravljena! Tisočkrat pozdravljena!

Narodno Veče SHS (Narodni svet Slovencev, Hrvatov in Srbov) je dne 19. oktobra 1918 prevzelo vodstvo naše narodne vlade v svoje roke. S tem dnem je storjen velik korak za našo svobodo. Na svetu je ni več sile, ki bi nam mogla preprečiti to, kar hoče ves naš narod od Mure do Adrije in od tirolskih gorà do daljnega Soluna. Padle so deželne in državne meje in Slovenci, Hrvati ter Srbi smo združeni kot en narod v veliko, skupno, svobodno in srečno domovino. Ne bodo nam več Nemci in Madžari rezali kruha, ne bodo več preganjali, naših bratov in sester: otresli smo se tujega jarma.

Tudi miru nam ne bodo predpisovali Nemci in Madžari, temveč na mirovnem posvetovanju bo zastopan naš jugoslovanski narod po svojih posebnih odposlancih. Ker bo mirovna konferenca določevala natančne meje Jugoslavije, kakor ji bo nasvetoval Narodni svet, in ker bodo na tej konferenci odločevali pravičnočuteči ljudje vseh držav, pred vsem Wilson, smo lahko trdno prepričani, da nam noben slovenski kraj ne bo šel v izgubo, temveč da bomo lahko zaklicali s pesnikom:

Bog živi vse Slovene
Pod streho hiše ene!

LISTEK

Vojaški novinec.

Belgijska novest.

Spisal Henriz Konsjans; preložil za „Slov. Gospodarja“ Al. B.

(Dalje.)

„Moj Bog! Pa zaradi mene!“ je vzkliknila deklica prebledevši ter se vidno tresla.

„Ne zmenite se za to, je presmešno. Konec bo ta, da pojdeva skupaj pit; to je Valončeva navada, da dobi brinjevca, kadar ga žeja. To se mu pripeti dvakrat na teden in to je splošno znano. — Zdaj pa pojdiva hitro, popeljem vas v bolnico, kjer je Janez Brems.“

Katrica je plačala pivo in zapustila krčmo z vojakom. V pogovoru jo je peljal skozi par ulic ter jo, potem zapustil z besedami:

„Ali vidite tam-le vojaka na klopi pred vrati tiste velike hiše? To je bolnica. Nagovorite vojaka. Spusti vas noter, ako bo mogoče. Srečno se vrniti domov in prav lepo pozdravite mojega očeta, kadar ga boste videli.“

„Stokrat vam hvala, prijatelj!“ odgovori Katrica in odide proti bolnici.

Ko je bila deklica sama, se je njene duše lotila globoka žalost in skoro se ni upala nagovoriti vojaka, ki je sedel na klopi. Ko pa se je bližala bolnici, ji je prijazen smehljaj razjasnil lice. Zdelo se ji je, da pozna vojaka. In res, ko je bila le še par korakov od njega, ga je že poklicala po imenu; bil je Jakob, sodarjev iz Tistja, o katerem je pisal Janez, da je postal korporal.

Ugledavši deklico, je ves vesel skočil pokonci, hitel je nasproti in klical veselo iznenaden:

„Katrica, vi ste? Moj Bog, kako sem vesel, da vas vidim tukaj. Kaj delajo ljudje v naši vasi? Ali je moja mati ozdravela? Ali vedo tam, da sem postal korporal? Kaj pa je rekla Lizika, ko je to slišala?“

„Vse je, kot je bilo“, odgovori Katrica; „vaša mati so bili zadnjo nedeljo že pri maši; mrzlica jih je zapustila in kar videti jim ni, da so bili močno bolni — Liziki sem sama povedala mimogrede, da ste povišani.“

„Kaj pa je reka?“

„Zardela je čezinčez in tako je bila vesela, da ni mogla več govoriti; iz oči sem ji brala to.“

Korporal Jakob je počasi povesil glavo in zrl v tla; obraz se mu je naenkrat izpremenil; tudi on je čutil, da je zardel od sramu in mu srce bije hitreje. Rojstna vas s polji in travniki, mili pogled zaročenke, ljubezni polni smeh materin, nedeljsko veselje po dolgem delu, pesmi pod zeleno lipo, klepetanje domače srake, lajanje hišnega psa, šumenje domačih smrek . . . vse to mu je sveže in živo vstalo pred očmi, vse to mu je vabljivo zvenelo na uho ter ga potapljalo nazaj v čarobno življenje, po katerem je hrepenel . . .

„Kaj pa sem rekla takega, Jakob, da vas je užalilo?“ vpraša Katrica tiho.

„Oh, Katrica“, je odgovoril, „še sam ne vem. Naenkrat sem videl pred očmi našo vas, tako živo, da sem videl, kako se je solnce iskrilo na zvonikih. Moj oče je na polju kopal strnišče in moja mati je stala poleg in slišal sem, da sta govorila o meni. — Vsega me je prevzelo, a zdaj je pri kraju.“

„Pojdiva, Jakob“, pravi Katrica, „peljite me hitro k Janezu; kako bo vesel, ko me zagleda!“

„Ali veste o njegovi nesreči?“

„Da, Bogu bodi potoženo; prišla sem ž njim govorit in ga tolažit. — Ne stojva dalje tukaj, takoj me peljite k njemu!“

„Katrica, kako vas pomilujem“, vzdihne Jakob v resnici žalosten.

(Dalje prihodnjič.)